

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВИСОКА ПОСЛОВНО ТЕХНИЧКА ШКОЛА
ДОБОЈ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
REPUBLIC OF SRPSKA
VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ

Висока пословно техничка школа, ул.Озренских српских бригада 5А, 74000 Добој, Република Српска, Босна и Херцеговина
Tel: +387 53 208 600, +387 53 208 601, +387 53 208 602, Fax: +387 53 208 600,
e-mail: info@vpts-doboj.info www.vpts-doboj.info

BOLONJSKI PROCES

-CILJEVI I PROVOĐENJE NA VPTŠ DOBOJ-

Doboj, februar, 2016. godine

Cilj ovog dokumenta je upoznati nastavnike, studente i administrativno osoblje na VPTŠ i širu javnost o provođenju Bolonjskog procesa na Školi kroz odgovore na sljedeća pitanja:
Da li je na VPTŠ predstavljena primjena bolonjskog procesa i dostignuća ciljeva bolonjskog procesa (tri ciklusa obrazovanja, dodatak diplomi, ECTS, osiguranje kvaliteta, cjeloživotno učenje, mobilnost studenata i nastavnika, ishodi učenja i kvalifikacijski okvir, učešće studenata u odlučivanju, itd.)?

KRATKI PREGLED

Bolonjski proces je naziv za reformu visokog obrazovanja u Evropi, a cilj mu je uspostaviti prostor visokog obrazovanja u Evropi do 2010. godine. Naziv mu dolazi od "Bolonjske deklaracije" koju su ministri zaduženi za visoko obrazovanje 29 zemalja potpisali 19. 06. 1999. godine.

Bolonjski proces se može posmatrati kao odgovor evropskih institucija visokog obrazovanja na proces globalizacije i tehnološkog razvoja.

Preispitivanje mjesta i uloge univerziteta započelo je 1988. godine donošenjem *Magna Charta Universitatum* (Velike povelje univerziteta) u Bolonji, povodom proslave 900 godina od osnivanja prvog univerziteta u Evropi. Povelju je potpisalo 430 rektora evropskih i vanevropskih univerziteta, a njom se definiše pojam autonomije visokoškolske ustanove, kao i osnovna načela u pogledu realizacije visokog obrazovanja.

Na prijedlog Komiteta za visoko obrazovanje Savjeta Evrope i Odjeljenja za visoko obrazovanje u Evropi UNESCO-CEPES, donijeta je *Lisabonska konvencija 1997. godine* kojom se reguliše postupak priznavanja diploma u zemljama potpisnicama Konvencije. *Bosna i Hercegovina je ratifikovala Konvenciju 9. januara 2004. godine, a ista je stupila na snagu 1. marta 2004. godine.* Osnovni naglasak stavljen je na zahtjev da se pri priznavanju diploma mora ispitati da li postoje suštinske razlike između programa za koji je izdata diploma i odgovarajućeg programa u instituciji u kojoj se traži nostrifikacija/priznavanje. Pored toga, Konvencija prebacuje teret dokazivanja na instituciju, a ne na podnosioca zahtjeva.

Na proslavi 700 godina od osnivanja Univerziteta Sorbona u Parizu 1998. godine, potpisana je *Sorbonska deklaracija* u kojoj se govori o "Evropi znanja" i "otvorenom evropskom prostoru visokog obrazovanja". Pored zemlje domaćina Francuske, ovu deklaraciju su potpisale i Italija, Engleska i Njemačka.

Godinu dana kasnije, 19. juna u Bolonji, okupili su se ministri obrazovanja 29 zemalja Evrope i potpisali *Bolonjsku deklaraciju*. U Deklaraciji se polazi od ideje da se ujedinjenje Evrope mora zasnivati na jačanju njenih intelektualnih, kulturnih, socijalnih, naučnih i tehnoloških dimenzija, u čemu univerzitet treba da ima centralnu ulogu. Pored toga, ističe se da *znanje* treba da predstavlja osnovu evropskog državljanstva, i u tom kontekstu se naglašava značaj svijesti o zajedničkim vrijednostima i pripadnosti jedinstvenom socijalnom i kulturnom prostoru. Konačno, posebno kroz prizmu događanja u jugoistočnoj Evropi, potvrđuje se da je obrazovanje, i posebno saradnja na polju obrazovanja, odlučujući faktor u izgradnji stabilnih, miroljubivih i demokratskih država.

Bolonjsku deklaraciju posebno karakteriše činjenica da ona uključuje i jasno definisanu proceduru za praćenje njenog sprovođenja, kao i krajnji cilj: kreiranje jedinstvenog evropskog prostora visokog obrazovanja do 2010 godine.

Na sastanku ministara za visoko obrazovanje u državama učesnicama u Bolonjskom procesu, koji su se sastali u Budimpešti i Beču 11-12.03.2010. godine, zvanično je uspostavljen Evropski prostor visokog obrazovanja.

Bolonjski ciljevi:

1. Mobilnost

Poznato je da je mobilnost kamen temeljac Bolonjskog procesa. Veliki problem i problem koji Bolonjski proces mora sistematski razmotriti je mobilnost. Još uvijek ima premalo studenata koji putuju sa svojih univerziteta na druge, u Evropi i van nje. Postoje razmjene u okviru Erasmus programa, ali one nisu uvijek povezane sa prijenosom svih bodova i priznavanjem.

2. Reforma nastavnog plana i programa

Bolonjski proces više preporučuje nego što propisuje prilagovanje strukturama bodovnog sistema ECTS i spremnost na prilagovanje radnom odnosu sa evropskim partnerima.

3. Ocjenjivanje rada studenata

Visokoobrazovne institucije nalaze načine prilagovanja metoda ocjenjivanja zajedničkoj svrsi. Tako se to obično iskazuje prijevodom ocjena, prilagođavanjem referentnim normama i kriterijima, te odlukom o dodijeli ECTS bodova.

4. Reforma ECTS-a

Reforma ECTS-a širom Evrope dobro napreduje **ECTS i sistem akumulacije**: 90% univerziteta koristi sistem prenosa kredita za sve stepene bakalaureata i magistra, **-mi imamo Pravilnik o načinu određivanja ECTS bodova na VPTS**

5. Osiguranje kvaliteta

Od svih aspekata Bolonje, osiguranje kvaliteta je jedan od najuspješnijih. Osiguranje kvaliteta igra značajnu ulogu u uspostavi zajedničkih sistema u akademskim planovima i programima.

Bolonja je stimulisala kretanja ka poboljšanju internog i eksternog osiguranja kvaliteta u Evropi

6. Implementacija tri ciklusa (dodiplomskog, diplomskog i postdiplomskog)

6.1. Korištenje Dodatka diplomi: dvije trećine institucija (66%) izdaje Dodatak diplomi svim diplomiranim studentima,

6.2. Implementacija strukture stepena u stručnim disciplinama je bila teža: implementacija strukture bakalaureat (bachelor) / magistar (master) u zanimanjima kao što je medicina, pravo, inženjering i stomatologija bila je polemična. Brojke se veoma razlikuju između različitih zanimanja.

6.3. Kvalitet nastave: Bolonja je djelovala kao katalizator za poboljšanje kvalitete nastave i pomicanja ka učenju usmjerenom na studenta: 77% univerziteta je revidiralo nastavne planove i programe na svim fakultetima po Bolonjskom procesu.

7. Zapošljivost diplomiranih studenata: problemi povezani sa zapošljavanjem diplomiranih studenata ostaju, posebno na nivou bakalaureata, u zemljama koje uvode po prvi put prvi ciklus (poslodavci ne prepoznaju u cijelosti tu novu spremu). U tim zemljama, stepen magistra teži da ostane osnovni ulazni standard za tržište rada.

8. Cjeloživotno učenje nastoji postati strateški važnije na univerzitetima. Na primjer, više od 80% univerziteta sada nudi programe stručnog usavršavanja za odrasle.

PRIMJENA BOLONJSKOG PROCESA NA VPTŠ

1. Tri ciklusa obrazovanja

Na VPTŠ Doboju se izvode akademski studiji prvog ciklusa. Obrazovni proces na VPTŠ Doboju je u potpunosti usklađen sa Bolonjskim procesom sa aktivnim učešćem studenata na vježbama uz kontinuirano praćenje usvojenog znanja kroz testove, seminarske radove i praktične vježbe. Savladavanje nastave se vrednuje i boduje u toku cijelog nastavnog procesa.

Orijentacijom ka modernim studijskim programima, kvalitetnim studijama i njihovim stalnim unapređenjem i poboljšanjem, dobrim planiranjem i organizacijom, menadžment VPTŠ Doboju se potrudio da stvori kvalitetne uslove za sprovođenje studijskog procesa kako za studente tako i za profesore i ostalo administrativno osoblje. VPTŠ Doboju ima ambiciju da postane prestižna visokoškolska ustanova, u rangu najboljih evropskih visokih škola. Zaposleno osoblje i studenti ulažu velike napore da se naša ambicija i ostvari.

Svi predmeti na VPTŠ su jednosemestralni čime je omogućeno studentima da ispitate polažu kao manje obimne cjeline. Predmeti su podijeljeni na obavezne i izborne. Nedjeljno opterećenje studenata aktivnom nastavom je od 20 do 25 časova. Primjenjuju se savremene metode i tehnike učenja uz praktičnu obuku studenata uz kontinuirano praćenje uspješnosti studenata tokom trajanja studija. Implementiran je i sistem osiguranja kvaliteta, uvedeno je ocjenjivanje studijskih programa i nastavnog procesa, a sve u cilju praćenja i unapređenja kvaliteta. Promovišu se evropske dimenzije u visokom obrazovanju kroz međunarodnu saradnju. Studenti su institucionalno uključeni putem svojih predstavnika u rad Senata, te ravnopravno mogu zastupati svoja mišljenja i stavove i mogu ravnopravno učestvovati u odlučivanju. Studenti imaju svoj Studentski parlament.

2. Dodatak diplomi

Pored diplome obavezno se izdaje i **dodatak diplomi** (na zahtjev studenta izdaje se i na engleskom jeziku) koji sadrži vještine, kompetencije i znanja nosioca diplome. Akademске 2013/14 godine su po prvi put na Školi izdavane diplome i dodaci diplomi.

3. ECTS kredit bodovi

Studiranje je zanovano na evropskom sistemu prenosa i akumuliranja bodova ECTS, koji je na Školi uveden akademске 2010/2011. godine. Bodovna vrijednost svakog predmeta je navedena u Nastavnom planu i programu, a dostupna je svim zainteresovanim stranama i na više mjesta na veb sajtu Škole. Broj kredita za konkretan predmet određen je na bazi studentskog opterećenja, stepenu osposobljenosti i stečenih vještina poslije uspješno savladanog programskog sadržaja, kao i na osnovu broja kontakt časova (predavanja, vježbe). Studentsko opterećenje se mjeri kroz vrijeme potrebno da prosječan student uspješno savlada sve predviđene radne aktivnosti, kao i sve oblike provjere znanja. Uzima se u obzir: prisustvo predavanjima i vježbama (kontakt časovi), samostalan rad na fakultetu, rad kod kuće, izrada projekata, vrijeme potrebno za pripremu i obavljanje različitih provjera znanja.

Jedan ECTS bod odgovara aktivnostima u trajanju od 27 časova. Jedan semestar nosi 30, a školska godina 60 ECTS bodova. U toku prvog ciklusa studija, student mora da sakupi minimalno 180 ECTS bodova.

Način određivanja ECTS bodova je propisan Pravilnikom o formiranju ECTS bodova. Pravilnik je dostupan na www.vpts-doboj.info.

Za sticanje kvalifikacije stepena prvog ciklusa, potrebno je studirati i raditi u obimu kome odgovara, odnosno koji predstavlja 180-240 ECTS bodova, što obuhvata period od tri do četiri godine (ili od šest do osam semestara) redovnog studiranja.

4. Cjeloživotno učenje

Cjeloživotno učenje se definira kao aktivnost učenja tokom cijelog života, s ciljem unapređivanja znanja, vještina i sposobnosti. Konceptija cjeloživotnog učenja nastala je upravo iz razloga što se količina novog znanja svakim danom sve više povećava, dok postojeće znanje sve više i brže zastarijeva. Štaviše, cjeloživotno učenje je bazirano na stalnom pristupu učenju i obrazovanju radi sticanja novih i obnavljanja već stečenih znanja i vještina, potrebnih za sudjelovanje u radu i društvu znanja odnosno društvu koje uči. U akademskoj 2015/16 godini planirano je izvođenje kurseva iz oblasti informatičke pismenosti i usavršavanja kao što su IT kurs Izrada web aplikacija-PHP programski jezik 1 te kurs MikroTik academy- mrežne tehnologije. Takođe je u pripremi pokretanje kursa njemačkog jezika A1, A2, B1 i B2.

U cilju unapređenja cjeloživotnog učenja Visoka poslovno tehnička škola Doboj je kao osnivač u skladu sa odredbama člana 10. Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik Republike Srpske broj 59/09 i 1/12) i člana 12. Zakona o sistemu javnih službi („Sl. Glasnik RS broj 68/07) osnovala Ustanovu za obrazovanje odraslih „**Škola za obrazovanje odraslih**“.

Škola za obrazovanje odraslih u Doboju upisana je Rješenjem o registraciji u registar poslovnih subjekata kod Okružnog privrednog suda Doboj pod brojem 60-0-Reg-15-000 127 od 30.04.2015. godine.

Djelatnost ustanove je:

- 85.32 Tehničko i stručno srednje obrazovanje (isključivo odraslih lica)
- 85.41 Obrazovanje nakon srednjeg koje nije visoko (isključivo odraslih lica)
- 85.51 Obrazovanje u oblasti sporta i rekreacije
- 85.52 Obrazovanje u oblasti kulture
- 85.59 Ostalo obrazovanje d. n.,
- 85.60 Pomoćne uslužne djelatnosti u obrazovanju

5. Mobilnost studenata i nastavnika

Visoko obrazovanje, se između ostalih principa, zasniva i na principima uključivanja visokoškolskog sistema u BiH i Republici Srpskoj u evropski prostor visokog obrazovanja i unaprijeđenje mobilnosti studenata i njihovih nastavnika.

VPTŠ Doboj aktivno podstiče mobilnost nastavnika i studenata, objavljujući korisne informacije na web stranici Škole, pomažući u vezi sa pripremom aplikacije i sl.

Mobilnost studenata podrazumijeva provođenje određenog vremena na drugom univerzitetu u zemlji ili u inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata ili na bazi bilateralnih ugovora između univerziteta, te se studentu na osnovu takvih ugovora priznaje broj kredita ostvaren za vrijeme studiranja na drugom univerzitetu. Takođe precizno se uređuje način na koji student može ostvariti mobilnost (prilaganje određenih dokumenata).

Bolonjski proces podrazumijeva veliku mobilnost studenata. O mobilnosti na našoj Školi teško je govoriti, jer mobilnost postoji u veoma malom obimu. Mobilnost podrazumijeva da studenti mogu da odu na bilo koji fakultet u regionu/ Evropi, odslušaju jedan ili više semestar/a i da im se taj semestar prizna na VPTS. Studenti samim tim što nisu mobilni u odnosu na kolege u inostranstvu, studenti nisu ni mobilni u svojoj sredini.

6. Ishodi učenja i provođenje kvalifikacionog okvira

Ishodi učenja su izjave o onome što se očekuje od studenta da zna, razumije i može demonstrirati na kraju učenja. To su direktne izjave o ishodima učenja – rezultati učenja. Oni se definišu kao mješavina znanja, vještina, sposobnosti, stavova i shvatanja koje će student postići kao rezultat njegove ili njene uspješne angažovanosti u određenoj grupi iskustava visokog obrazovanja. U stvarnosti oni su više od toga, odnosno predstavljaju primjer posebnog metodološkog pristupa za izražavanje i opis nastavnog plana i programa, izjava o predmetnim indikatorima i osmišljenih bolonjskih okvira kvalifikacija.

Ishodi učenja prvog ciklusa studijskih programa koji objedinjavaju znanja, vještine i razumijevanje koje će studenti dobiti završetkom studijskih programa odnose se na ostvarenje ciljeva studijskih programa Tako da su svi ishodi učenja definisani na nivou svakog studijskog programa, ali i na nivou svakog predmeta pojedinačno.

Nastavni proces i metode edukacije

Nastavni proces predstavlja skup aktivnosti planiranja, izvođenja i kontrole izvođenja nastave, te obuhvata predavanja, sve vrste vježbi, prakse i ispitivanje studenata, jasno je da u njegovoj realizaciji učestvuju studenti, nastavnici, saradnici – asistenti, studentska služba, biblioteka, te organi Škole. Sve aktivnosti nastavnog procesa ostvaruju se uz međusobni kontakt i veze svih učesnika.

Izvođenje nastave vrše nastavnici i saradnici, a odvija se kroz predavanja, vježbe, konsultacije i onlajn konsultacije. U proces izvođenja nastave aktivno se uključuju i studenti kroz seminarsku nastavu i svakodnevne diskusije na predavanjima i vježbama. Iako u izvođenju nastave direktno učestvuju studenti, nastavnici i saradnici, svi ostali organi i službe na Školi su u funkciji stvaranja pretpostavki za što uspješniju realizaciju ovog procesa prvenstveno kroz planiranje, organizovanje i kontrolu procesa izvođenja nastave.

Rad studenata se prati i ocjenjuje kontinuirano, pri čemu se za svaki oblik aktivnosti i putem provjera znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, dodjeljuju bodovi. Nastavnim planom je definisano koje su to obavezne nastavne aktivnosti i sa koliko bodova se vrednuju. Predmetni nastavnik je obavezan da na početku nastave upozna studente sa metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene. Provjere znanja vrše se u skladu sa definisanim planom provjere znanja koja je navedena u nastavnom programu.

Pravilnikom o nastavi i polaganju ispita VPTS Dobož bliže se uređuje postupak izvođenja nastave, ispitivanja i ocjenjivanja, rokovi i termini polaganja ispita za prvi ciklus studija koji vodi do zvanja završenog dodiplomskog studija (the degree of Bachelor) ili ekvivalenta na

Visokoj poslovno tehničkoj školi. Dodiplomski studij za sticanje diplome traje tri ili četiri godine, a vrednuje se sa 180 ili 240 ECTS studijskih bodova (ECTS studijski bodovi odgovaraju kriterijima Evropskog sistema prijenosa kredita – European Credit Transfer System – ECTS).

Pravilnik o nastavi i polaganju ispita je usvojio Senat Škole 26.01.2012. godine i nalazi se na http://www.vpts-doboj.info/studentska_dokumenti.php.

U narednom periodu Škola će svoje aktivnosti usmjeriti na sljedeće:

- formiranje Komisije za praćenje realizacije nastavnog procesa pri Kancelariji za obezbjeđenje kvaliteta. Jedan od osnovnih ciljeva Komisije bio bi da u saradnji sa Kancelarijom za kvalitet i u saradnji sa Školom uopšte, obezbijedi povremenu i/ili stalnu edukaciju nastavnika i saradnika iz oblasti metodike, didaktike, pedagogije, statističkih i drugih informacionih paketa i programa, kao i poznavanja stranih jezika.
- Podsticati mobilnost nastavnika, saradnika i studenata u okviru i van BiH kroz razmjenu nastavnog osoblja i studenata koristeći predpristupne fondove Evropske unije (EU) i specifično dizajnirane projekte razmjene.
- Izraditi Strategiju saradnje sa privredom Republike Srpske.
- Izraditi elaborat izvodljivosti pokretanja programa cjeloživotnog obrazovanja na VPTŠ.
- Nastaviti započeti proces revizije studijskih programa prilagođavajući ih novim trendovima i napretku nauke i tehnologije.

Istraživanje i naučno-istraživački i/ili umjetnički rad na VPTŠ Doboj

Senat VPTŠ Doboj stalno podstiče naučno- istraživački rad nastavnog osoblja i za te potrebe Škola izdvaja sredstva u skladu sa potrebama. Nije donešen plan izdvajanja sredstava, nego se radi po principu „od slučaja do slučaja“. Za praćenje realizacije ovog segmenta rada na VPTŠ Doboj su zaduženi Komitet i Kancelarija za obezbjeđenje kvaliteta. U tom cilju Komitet za osiguranje kvaliteta VPTŠ Doboj će da imenuje Komisiju ove organizacione jedinice koja je dužna da neprekidno radi na obezbjeđenju uslova, posticanju, praćenju i uključivanju naučno-istraživačkog rada u nastavni proces.

Komisija organizacione jedinice ima zadatak da predlaže Komitetu za osiguranje kvaliteta i Senatu Škole istraživačke projekte čiji je institucionalni nosilac VPTŠ Doboj, organizaciju naučnih skupova, učešće u internacionalnim projektima, uključivanje studenata u rad istraživačkih projekata, prati objavljene radove nastavnog osoblja u domaćim i stranim časopisima.

Komisija organizacione jedinice Komitetu za osiguranje kvaliteta, a Komitet Senatu Škole, podnose izvještaje o rezultatima postignutim na polju naučno-istraživačkog rada.

VPTŠ Doboj je akademske 2012/13 aktivno učestvovala, kao partner u realizaciji naučno istraživačkog projekta „Centar za cjeloživotno učenje“ kojeg je finansirala EU iz IPA fondova. U akademskoj 2013/14 godini, Škola je, kao partner na naučno- istraživačkom projektu „Obrazovanjem do zapošljavanja u lokalnoj zajednici“ koji finansira EU iz IPA fondova, aktivno učestvovala u realizaciji istog preko nastavnika i saradnika.

Nastavnici, saradnici i administrativno osoblje Škole su individualno učestvovali u realizaciji mnogih naučno istraživačkih projekata u BiH i šire.

Svi realizovani projekti daju doprinos razvoju nauke i studijskih programa. Sve je više projekata, finansiranih iz različitih izvora, u koja je Škola uključena.

Kako oblast nije uređena pravilnicima, obim i kvalitet istraživačkog rada nastavnika i saradnika se ne prati sistemski. Nastavnici i saradnici ne podnose redovno izvještaje o rezultatima istraživanja organima Škole, već finansijerima projekata u koja su uključeni.

U naučno-istraživački i umjetnički rad su djelimično uključeni i studenti.

Naučno istraživački rad predstavlja polje na kojem je najviše moguće unaprijediti kvalitet.

VPTŠ Doboj u svom sastavu ima naučno istraživačku organizacionu jedinicu „Centar za međureligijsku i međuetničku saradnju i jačanje tolerancije“ koja je počela sa radom u aprilu 2014. godine. Trenutno se aktivnosti vode na iznalaženju finansijskih sredstava od donatora za tri projekta.

Rezultati svih do sada realiziranih projekata u kojima je učestvovala Škola su objavljeni na web stranici Škole.

Kada je u pitanju izrada udžbenika i drugih nastavnih sredstava kao segment naučno-istraživačkog rada Senat VPTŠ Doboj je usvojio **Pravilnik o udžbenicima**. Pravilnik je dostupan na http://www.vpts-doboj.info/studentstva_dokumenti.php.

Ovim Pravilnikom uređuje se postupak odobravanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava, njihovo praćenje i vrednovanje tokom obrazovno-vaspitnog rada, kao i standardi koje udžbenik treba da ispuni da bi mogao da se koristi kao udžbenik na Visokoj poslovno tehničkoj školi Doboj.

U narednom periodu će na Školi biti formirana Komisija za naučno- istraživački rad, kako bi ona mogla preuzeti sve aktivnosti iz svoje nadležnosti. Dosadašnje aktivnosti VPTŠ na unapređenju naučno- istraživačkog rada su bile usmjerene na izradu udžbenika i druge nastavne literature te na učešću VPTŠ kao partnera u dva pomenuta projekta koje finansira EU, a ostali dijelovi su malo ili nimalo obuhvaćeni.

Unutrašnje osiguranje kvaliteta i kultura kvaliteta na VPTŠ Doboj

Uspostavljanje sistema kvaliteta neophodno je u svim oblastima djelovanja i rada, a naročito u obrazovanju. Samim time, obrazovne ustanove dobile su mogućnost da doprinesu sopstvenom razvoju i da budu ravnopravni partneri u uspostavljanju i obezbjeđenju kvaliteta.

VPTŠ Doboj je određenim procedurama za unutrašnje osiguranje kvaliteta jasno definisala način izvršenja, kontrole i analiza ključnih procesa na Školi. Jedna od tih procedura je i donošenje, od strane Senata Škole, Pravilnika za osiguranje kvaliteta kojim se definišu odgovornosti i uloga organa Visoke poslovno tehničke škole u oblasti osiguranja kvaliteta, tijela odgovorna za praćenje, unapređenje i razvoj kvaliteta, uređuju se bliže nadležnosti i način njihovog rada, oblasti osiguranja kvaliteta, postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta, kao i druga pitanja od značaja za unapređenje i razvoj kvaliteta.

VPTŠ je uspostavila Komitet za osiguranje kvaliteta i Kancelariju za osiguranje kvaliteta koji su odgovorni za provođenje politike i procedura za osiguranje kvaliteta.

Osiguranje kvaliteta rada i studija koje izvodi Visoka škola je dio nacionalnog sistema osiguranja kvaliteta i preduslov za uporedivost diploma i kvalifikacija u okviru jedinstvenog Evropskog prostora visokog obrazovanja.

Visoka škola će osigurati kvalitet visokog obrazovanja u skladu sa međunarodno prihvaćenim dokumentima u oblasti visokog obrazovanja, zatim Okvirnim Zakonom o visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine, Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini i opštim aktima Visoke škole.

Cilj uspostavljanja institucionalnog sistema za osiguranje kvaliteta je utvrđivanje standarda kvaliteta rada i regulisanje mehanizama i postupaka za upravljanje, praćenje, vrednovanje, unapređivanje i razvoj kvaliteta, kao i razvijanje politike i organizacione kulture kvaliteta u obavljanju svih djelatnosti Visoke škole.

Uspostavljanje i standardi funkcionisanja sistema za osiguranje kvaliteta podliježu analizi, mjerenjima i kriterijumima vrednovanja uspješnosti organizacionih jedinica i studijskih programa.

Dužnosti uvođenja i osiguranja kvaliteta

- Direktor Visoke škole upravlja kvalitetom.
- Praćenje, vrednovanje i unapređivanje kvaliteta dužnost je svih organa i službi Visoke škole, kao i svih zaposlenih i studenata.
- Obezbjedenje kvaliteta **nastavnici** vrše kroz stalnu vlastitu samoevaluaciju u smislu: da li znam studentima prenijeti znanje koje posjedujem; koje sam ciljeve postigao, a koje nisam; da li sam poklonio pažnju svakom studentu; da li sam nenamjerno izvršio diskriminaciju među studentima; da li trebam i ako trebam, kako poboljšati svoj način rada itd.
- **Studenti** obezbjeđenje kvaliteta vrše u smislu objektivnog sagledavanja, razvijanja sposobnosti i radnih navika. Time stvaraju kulturu vrednovanja, kako sopstvenog rada, tako i rada drugih.
- **Rukovodstvo Škole** obezbjeđenjem kvalitetnih uslova za rad svakom studentu i uposleniku, vrši provjeru sopstvene efikasnosti u radu.

Korisnici sistema za osiguranje kvaliteta

- Unutrašnjim korisnicima sistema za osiguranje kvaliteta Visoke škole smatraju se studenti, nastavnici i saradnici, administrativno i tehničko osoblje, uprava.
- Spoljašnji korisnici su vlada Republike Srpske, ministarstva, lokalna i državna uprava, kultura, zdravstvo i društvo u cjelini.
- Unutrašnji i spoljašnji korisnici sistema za osiguranje kvaliteta ocjenjuju kvalitet svih segmenata rada Visoke škole, na način i u postupku utvrđenim posebnim aktima.
- Rezultati ocjenjivanja rada Visoke škole izvor su podataka za unutrašnju i spoljašnju provjeru i vrednovanje kvaliteta.

Oblasti osiguranja kvaliteta

Visoka škola definiše sljedeće prioritetne oblasti u kojima se osigurava, obezbjeđuje, unapređuje i kontroliše kvalitet:

- kvalitet studijskih programa,
- kvalitet nastavnog procesa,
- kvalitet naučnoistraživačkog i stručnog rada,
- kvalitet nastavnika i saradnika,
- kvalitet studenata,
- kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa,
- kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške,
- kvalitet prostora i opreme,
- kvalitet finansiranja,
- uloga studenata u samovrednovanju i provjeri kvaliteta,

- sistematsko praćenje i periodična provjera kvaliteta,
- javnost u radu.

Subjekti osiguranja kvaliteta na Visokoj školi su:

- Komitet za osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu Komitet),
- Kancelarija za osiguranje kvaliteta,

- Pored stalnih subjekata Komitet može osnivati i druge stalne i povremene komisije i druga radna tijela radi proučavanja određenih pitanja iz oblasti osiguranja kvaliteta, prikupljanja i analize podataka, sprovođenja konkretnih aktivnosti i dr.

Zadaci i način rada subjekata osiguranja kvaliteta su regulisani **Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na VPTŠ Doboj**, koji se nalazi na www.vpts-doboj.info.

VPTŠ Doboj preduzima intezivne aktivnosti kako bi osigurala efektivno djelovanje tijela angažiranih na unutrašnjem sistemu kvaliteta, osigurala puni integritet njihovog rada te neometan pristup svim relevantnim informacijama i procesima (nastavnom, istraživačkom i administrativno-upravljačkom procesu). Tijela angažirana na osiguranju kvaliteta imaju neometan pristup svim informacijama čime se doprinosi uspješnosti rada.

Izvještaji, analize i preporuke Komiteta i Kancelarije za osiguranje kvaliteta se redovno razmatraju unutar organa visokoškolske ustanove (senata, studentskih organizacija i upravnog odbora).

Studentsko predstavničko tijelo

Visoka poslovno tehnička škola Doboj je studentima omogućila uticaj na postupak donošenja odluka i rješavanje problema koji se njih tiču. Stim u vezi, VPTŠ Doboj je organizirala izbore za Studentski parlament VPTŠ Doboj, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju RS i na osnovu Statuta VPTŠ Doboj. Sprovođenje izbora predstavlja preduslov za osiguranje demokratske zastupljenosti studenata u upravnim tijelima gdje bi predstavnici studenata bili zastupljeni kao punopravni članovi u radu akademskih i upravnih tijela, te učestvovali u radu tijela za osiguranje kvaliteta.

Studentski parlament VPTŠ Doboj bira predstavnike studenata u slijedeća tijela VPTŠ Doboj:

- (1) Upravni odbor1 član;
- (2) Senat škole.....1 član;
- (3) Nastavno-naučno vijeće.....1 član;
- (4) Komitet za osiguranje kvaliteta.....1 član;
- (5) Disciplinska komisija.....1 član;

Kancelarija za osiguranje kvaliteta